

ПЕРШОВЕРЕСНЕВІ РОЗДУМИ

Дорога в нову казку

Непомітними й невпевненими кроками наближається перше осіннє свято. Воно, з одного боку, знаменує початок нового життя та звершень на освітній ниві, а з іншого ставить велику жирну крапку на улюбленій порі року всіх школярів і студентів, адже завершує коло розваг та відпочинку.

День знань святкують не тільки учні, учителі, а й матері, татусі, бабусі, дідусі. Для кожного представника родинного дерева 1 Вересня залишає свої особливі переживання, спогади... Першокласники, міцно тримаючи за руки своїх батьків, із трепетом у серці переступають поріг школи, матусі радіють і водночас плачуть, оцінюючи перші декламаційні спроби діток, а бабусі гордяться тим, що брали активну участь у вихованні молодих талантів. Такі зворушливі моменти ми постійно прокручуємо в пам'яті, щоб додати яскравих фарб у життя. Майже кожна доросла людина згадує ту важку дорогу з дому до школи, якою колись треба було пройти й виконати дві умови: не забруднити нових штанів чи сукні (особливо коли свято супроводжувалося дощем) та донести квіти неушкодженими, «у товарному вигляді». У той час це можна було назвати пекельною карою, та з роками вона перетворилася на приємний спогад із дитинства.

Не оминає свято й першокурсників. Вони вже нікого не тримають за руку, та все ж задумовуються над тим, що приготує доля в університеті. Саме нині згадуються нещадні акорди з мінорного Моцартового реквієму... Можливо, хтось уже після першої сесії заспіває «я їду додому», а хтось, склавши всі іспити на «відмінно», радітиме й буде думати про нові звершення, наспівуючи «...останусь светом вдалеке». Насправді студентське життя веселе й цікаве, наповнене життєвими несподіванками, першими невдачами та успіхами. Шлях до знань тернистий, і його треба пройти з гідністю. А вчитися потрібно все життя. К.Симонов писав: «Освічена людина відрізняється від неосвіченої тим, що ніколи не вважає свою освіту закінченою».

Життя — це не «Чорний квадрат» К.Малевича, воно здається таким тільки для тих, хто не хоче здобувати знання. У нашому квадраті життя єдиним потужним світлом є освіта, стежка до якої пролягає крізь Перше вересня і, звичайно, невтомну працю педагогів. Для них це теж особливий день!

...Майорять хризантеми, гладіолуси, троянди, навпередки біжать школярі, повагом збираються студенти, усі вітають один одного зі святом... Воно прийшло... І повело нас у нову казку...

Мирослава ГАРАЗДІЙ,

студентка відділення журналістики.

ЗУСТРІЧІ

УжНУ продовжує розвиватися

Слова, винесені в заголовок, сповна можуть бути лейтмотивом чергової зустрічі доктора технічних наук, професора Федора Ващука з журналістами обласних ЗМІ. Справді, останнім часом в альма-матер зроблено чимало.

По-перше, у новому приміщенні — ректорат, де здійснено сучасний ремонт. Це не забаганка керівництва вишу. «Національний університет повинен мати серйозне представницьке обличчя», — переконаний Федір Григорович. До того ж відремонтували й залу засідань (із застосуванням новітніх технологій), нові приміщення історичного факультету, який знаходиться під одним дахом із ректоратом та обсерваторією. Ось-ось у колишній будівлі економічного факультету з дотриманням сучасних вимог функціонуватимуть і музеї університету — стародруків і археологічний. Замінено понад 1000 вікон у гуртожитках, системи опалення й подачі води.

Вдало і без зривів пройшла вступна кампанія. Утішає якісний склад зарахованих абітурієнтів — зокрема на 40 відсотків виросла кількість вступників із балами ЗНО понад 170. На 500 місць збільшилося держзамовлення, яке до того ж практично повністю виконано, чого не було торік. Відрадно, в УжНУ навчатимуться не лише студенти з різних куточків України, а й із інших держав, наприклад, зі Східної Європи.

Утішають і такі факти: наш заклад став другим у країні за отриманими ліцензіями, п'ятим — за патентами й цитуванням у закордонних

наукових журналах. Спостігається суттєвий приріст студентів, котрі вирішили здобути другу вищу освіту. Тим більше, що на чверть зменшено оплату за її навчання а також при замовленні в аспірантуру. При цьому до кінця навчального року повинні запрацювати 5 спеціалізованих рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій із різних наук.

Ф.Ващук також виділив кілька пріоритетів в університетській роботі. Це — поглиблене вивчення іноземних мов на всіх спеціальностях, володіння інформаційними технологіями випускниками та розширення міжнародних зв'язків. Щодо останніх, то найближчим часом планується відкрити за кордоном 4 філії-представництва УжНУ. А в Пряшеві наш університет може готувати ще й стоматологів.

На завершення кермані вишу продемонстрував журналістам роботу надсучасного телекомунікаційного мультимедійного комплексу. Він дозволяє проводити в онлайн-режимі засідання, конференції, лекції, з'єднуватися з аудиторією у будь-якому куточку світу, де теж встановлено таке устаткування.

За сучасними вимогами також обладнано один із корпусів університету та відділ аспірантури й докторантури. Отож для майже 18-тисячного колективу умови праці та відпочинку суттєво покращені. А це додає настрою перед 1 Вересня. До речі, присутніх ректор запросив на відкриття навчального року. Урочистості розпочнуться 2 вересня о 13.00 у великій конференц-залі УжНУ, де традиційно пройде спільне засідання трудового колективу і вченої ради. Отже, 2013/2014-ий н.р. розпочинаємо!

ВРАЖЕННЯ

Крізь терни... в університет!

Одинадцять років навчання в школі, щоденні заняття з репетиторами, виснажлива підготовка до ЗНО і, нарешті, самі тести залишилися позаду. Останній місяць літа розпочався з найочікуванішого моменту вступної кампанії — подачі документів. А потім були конкурсні випробування, і, зрештою, щасливчики стали... студентами! Ось деякі із вражень.

Олексій КОВТЮК, факультет міжнародного бізнесу:

— Зараз відчуваю полегшення, але спочатку було дуже страшно. Напевно тому, що університет — це нова стадія життя, яка відрізняється від школи. Проте все є цікавим, що невідоме. Подаючи документи, я вагався між спеціальністю «Країнознавство» і міжнародним бізнесом. Вибрав останнє, тому що в майбутньому хочу працювати за кордоном, а на обраному факультеті існує можливість поглибленого вивчення іноземних мов, оволодіння основними принципами й нормами міжнародного

бізнесу, тактикою діяльності та методів просування на світові ринки конкурентоспроможної продукції.

Василь КРИЖАНІВСЬКИЙ, фізичний факультет:

— Спочатку хотів подавати документи на медичний факультет, але, зрештою, зупинився на фізичному, бо вважаю, що вибраний підрозділ відкриває великі можливості у майбутньому. Зараз у мене стан «ні риба ні м'ясо», але, думаю, це відчуття з першими навчальними днями зникне.

Ілона ЯРЕМЧУК, медичний факультет:

— УжНУ — один із трьох університетів, у який я подавала документи. Тут мене із самого початку прийняли так, ніби я вже навчаюсь у цьому виші — дуже добре спрацювала приймальна комісія. Зараз, коли вже офіційно стала студенткою, усередині вирує купа позитивних емоцій, адже фах лікаря — моя дитяча мрія й бажання продовжити родинну справу. Хоч перший навчальний рік ще не розпочався, але кількох друзів я вже знайшла. Тепер сподіваюсь, що й вони пройдуть конкурс.

Михайло МОРОЗ, історичний факультет:

— Особливі вражень від вступної кампанії не отримав. Усе трапилося саме так, як я планував із початку року, коли почав поглиблено готуватися до іспитів, тому ніяких сюрпризів не було. До історії в мене якась уроджена тяга, це мій головний предмет, із яким хочу пов'язати майбутнє. Поглиблено історію займаюся десь із 5—6 класів, наслідуючи батька, котрий за освітою теж історик. А ще великим прикладом надихнув мене репетитор.

Анна МАЛАХОВА,
студентка відділення журналістики.

ВІТАЄМО

НАШІ ЗА КОРДОНОМ

Щороку студенти УжНУ перед заслуженим літнім відпочинком здійснюють останній крок у навчальному семестрі — проходять практику.

Однак цього річного обов'язок на одному з відділень філологічного факультету відрізнявся від стандартного відвідування університетських аудиторій у задушливу пору. Уже вп'яте засвоєння теоретичних знань словаків нашого університету відбулося в національному парку «Slovenský raj» на території Kláštorisko — 300-літнього монастиря, заснованого картезіанськими монахами в XIII столітті. У 1983 році доцент Братиславського університету п. Міхал Сливка очолив археологічні розкопки зруйнованого кляштору, і вже декілька років поспіль українські студенти допомагають своїм словацьким колегам. Цьогоріч вони потрапили на святкування 30-річчя з початку робіт.

Для виконання ознайомчої й діалектологічної практики у Словаччину їхали студенти 1 та 2 курсів разом зі своїми керівниками — Лесею Будніковою та Ольгою Хомотою відповідно. Окрім виконання підготовчих робіт на території археологічних розкопок, делегація відвідувала екскурсії не тільки в національному парку, а й у Спішському граді — найбільшому замку в Середній Європі. Також на діалектологічній карті з'явилось й Кошице з його визначними пам'ятками. У місті Левоча студенти побували у церкві св. Якоба, яка славиться шедевром XV століття — 18-метровим вітарем майстра Павла, котрий із липи ви-

Юліану ВИСОЧАНСЬКОМУ — 60!

Цього місяця зустрів свій 60-річний ювілей Юліан Миронович ВИСОЧАНСЬКИЙ — професор, доктор фізико-математичних наук, проректор УжНУ з наукової роботи, визначний учений, член-кореспондент Національної академії Наук України, завідувач кафедри фізики напівпровідників, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений професор УжНУ. Ректорат, колеги загалом, друзі, редакція газети «Погляд» щиро вітають ювіляра й бажають:

*Хай квітне доля у роках прекрасних,
Господь дарує радість і здоров'я,
Хай кожен ранок з неба сонцем ясним
Осяє Вас і світлом, і любов'ю.*

Практика в «Раю»

різьблював статуї Мадонни, Ісуса, Богородиці... Але найголовніше, що отримали практиканти за час перебування у «Словацькому раї», — можливість спілкування словацькою мовою з її носіями в їхньому ж середовищі. Л. Буднікова каже, що це найкращий спосіб засвоєння тих теоретичних знань, які студенти здобували впродовж року.

Для другокурсниці Каміли Калинич практика була дуже яскравою, адже діалектологію вподобала ще на заняттях в університеті, тому з радістю взялася збирати діалекти не

серед словацької меншини на Закарпатті, а на території Спіші, що біля міста Попрад. За час перебування там записали багато слів, зробили диктофонні записи. Крім того, на допомогу словацьким студентам прийшов п. Марцел, знавець місцевих діалектів, котрий не лише заповнив анкету з найтипівшими словами рідного говору, а й розповів історію села, у якому зростає, заспівав весільну пісню та поділився веселими словацькими жартами.

Анна МАЛАХОВА,
студентка відділення журналістики.

ЛІТНІЙ ДОСВІД

А як пройшла ваша практика?

Після важкої літньої сесії завжди приходиться планово, а комусь звалюється, як сніг на голову, — спонтанно й непомітно. Хтось вважає такі ази пізнання фаху «черговою мукою», навіть «масою проблем», однак для багатьох студентів це перш за все можливість розкрити себе, перенести книжкову мудрість у реальний вимір. Адже як пише новозеландський письменник Г.Драйден: «Мас значення тільки те знання, яке використовується на практиці». Тож ми вирішили запитати колег-чемпіонів (бо гідно дочекалися фінішу курсу), чим виявилось для них цього річне стажування. Ось що вдалося з'ясувати...

Старанно дотримувалася творчих настанов Шевченка, зокрема щодо «...ежедневного упражнення пера», студентка 1 курсу відділення журналістики **Анжеліка Макогін:** «Я проходила практику в інтернет-виданні «Заголовок.com». Отримала гарний настрій та безліч вражень, цікаво

провела час, а також здобула безцінний досвід. Відвідувала різноманітні прес-конференції, була на тренінгу для журналістів «Планування та створення сім'ї», побувала на потужному баркемпі для блогерів. Щодо написання матеріалів, то найбільше запам'яталося опитування маленьких ужгородців на тему: «Мій улюблений герой», яким виявився Лунтик. Море позитиву принесли дітки, котрі з радістю відповідали на поставлені запитання. Досі згадую їхні щирі усмішки... Найважчим виявилось написання аналітичних публікацій, адже вони забрали багато часу та сил. Мені також поталанило спробувати свої сили у фотожурналістиці. Загалом практика мені дуже сподобалася, і я задоволена, що обрала саме «Заголовок.com».

Працювати за клятвою Гіппократа намагалася **третьокурсниця «зубного» факультету Любов Владимір:** «Практикувалася цього річчя в обласній клінічній стоматологічній поліклініці. Усього стажування тривало 4 тижні. Перші 2 переймалися профілактикою захворювань, подальші — терапевтичною стоматологією. Минулого року спробували себе в ролі звичайних медсестер, а нині — лікарями. Здійснювали огляди ротової порожнини дітей, проводили індивідуальне

навчання гігієні ротової порожнини, професійне чищення зубів, ультразвукове й інструментальне видалення зубних відкладень, лікували карієс, пульпіт... Словом, здобували потрібні навички фаху. На цій практиці я закріпила здобуті на лекціях, семінарах і практичних заняттях знання, а також дізналася чимало нового й цікавого. Особливо сподобалося те, що співробітники обласної стоматологічної поліклініки були доброзичливими, підтримували, ставилися до нас як до професійних колег».

Не сумували, власне, і **медика. Третьокурсниця Ярослава Палинкаш** зазначила: «Працювала практику, яка тривала 2 тижні, на кафедрі фармацевтичних дисциплін медфаку. Ми збирали гербарій (засушували лікарські рослини), вели щоденник. Найважче було знайти всі потрібні дані про рослини (домішки, вологість тощо). Найбільше сподобалося оформлення та вивчення своєрідної колекції. До мого гербарію входили деревій звичайний, гледічій триколюча, дуб звичайний, талабан польовий, плющ звичайний... Наприкінці стажування мали захист. На ньому складали тести з предмету фармакогнозії, здавали гербарій (5 рослин) і захищали «записи» зі щоденника. Загалом практична

діяльність сподобалася. За цей час дізналася чимало цікавого про рослини, зокрема про їхню фармакологічну дію, хімічний склад, лікарські форми, а також навчилася правильно заготовляти, сушити й зберігати рослинну сировину».

...Український математик Д.Граве наголошував: «Практика, ставлячи нову математичну задачу, дає завжди дані для здогадів про шуканий розв'язок задачі». Тож сучасні студенти-«обчислювачі» з цікавістю ставляться до практики. **Другокурсниця математичного факультету (спеціальність «Математика») Катерина Антосяк** ділиться враженнями: «Для мене все було дуже цікавим. Ми працювали із середовищем програмування «Delphi». На перший погляд, можливо, здається, що нічим особливим не може зацікавити процес створення програм. Але я змінила свою думку після практичного застосування набутих умінь. Звичайно, програмування — надзвичайно клопітка праця й вимагає старанності та терпіння. Але саме за допомогою різних програм можна полегшити собі спосіб вирішення деяких рутинних задач, наприклад, креслення графіків, знаходження коренів рівнянь тощо».

...Тим часом відбувся «біологічний» штурм. Його, зрештою,

можна назвати й туристичним. Справді, знавці рослин і тварин улітку не сидять на місці, знаходяться в постійному пошуку своїх піддослідних об'єктів. Тому й подорожують багато. Про симбіоз практики й відпочинку розповіла **студентка 1 курсу біологічного факультету Руслана Ісевич:** «Практика на кафедрі ботаніки подарувала нам не тільки навчання, а й безліч спогадів, гарний настрій і відпочинок. Ми відвідали ряд цікавих місць. Так, досі я про них лише чула, але, коли побачила все на власні очі, була приємно здивована. Спочатку їздили в Невицький замок, де зібрали подарунок 60 видів різноманітних рослин, потім — у Боздоський парк (тут знайшли 100 рослинних організмів). Практикувалися не лише в Ужгороді. Тренувалися ще в селі Оноківці, потім вирушили «штурмувати» Колочавську базу біофаку. Саме в цій останній точці подорожі сконцентрувалося найбільше вражень і емоцій. Відвідували різні музеї. Також вийшли на Червону гору й назбирали там близько 50 видів комах».

Ось так студенти практикувалися цього літа. Тож якщо й ви потоваришували з практикою, то дорога до знань стане для вас коротшою та цікавішою!

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
студентка відділення журналістики.

ПІСЛЯСЛОВО

Уже 22-ий реверанс робить Україна в бік громадян. Вона ще зовсім молода, але водночас і немов слабка жінка, усе просить синів визволити її з тенет обману, самолюбства, несправедливості. Але відповіді поки що немає.

Можливо, ми втратили субординацію від американських apple-технологій, надихалися російського газу чи отруїлися китайськими дешевими іграшками? А, може, просто забули, із чого все починалося? Розпад Радянського союзу 26 грудня 1991 р., усі 15 республік з'явилися на політичній арені як самостійні держави. 24 серпня цього ж року затверджено Акт проголошення незалежності України: «...здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України, Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної української держави — УКРАЇНИ. Територія України є неподільною і недоторканною. Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і закони України. Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення». Чому ці слова досі не лунають у наших вухах?!

...А потім були вибори. Український народ уже не довіряє парламентарям. У ретроспективі він не може зіграти в «Знайди схожості», бо повсюди лише відмінності. Та й узагалі соціум не хоче брати участі в жодних іграх.

Їй — 22, або Дещо про тривожну молодість країни

Комусь ще не загоїлися рани, що утворилися внаслідок потрапляння соку двомовності, когось іще хитає від Чорнобильської катастрофи, а хтось досі плаче, згадуючи жертв голодомору 1932—1933 рр., а також людей, котрі загинули під час війни 1941—1945 рр. Люди розчаровані.

Чомусь завжди перед Днем незалежності найболючішим питанням залишається мовне. Опитування, проведене під керівництвом Валерія Хмелька, доктора філософських наук, директора Київського міжнародного інституту соціології, показує, що 63% респондентів вважають рідною мовою українську, 35% — російську, решта називала інші. Але на запитання «Якою мовою вам легше розмовляти?» наш народ відповідав зовсім по-іншому. Виявилось, що для 38% людей легше спілкуватися українською, для 49% — російською, інші розмовляють однаково обома мовами. В.Хмелько пояснює це тим, що багато респондентів вважає рідною ту мову, якою розмовляли їхні предки. Згідно з вищенаведеним опитуванням, значно відрізняються результати мовної ситуації в регіонах. На заході 85% респондентів розмовляють українською, 10% — суржиком, 5% — російською, на сході ж картина зовсім інша: 1% — українською, 9% — суржиком, 90% — російською. Оце справді загроза. Україна одна, а мови різні. Виходить, один і той же соціум одночасно бореться проти двомовності, твердо відстоює свою рідну мову, тільки кожен тягне у свій бік, мов лебідь, шука й рак. Та в Глибовій казці ніхто не постраждав, окрім хури, а в реальності ми всі на грані духовної загибелі. Як писала Ліна Костенко: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову». Якщо помре мова

— духовно знищимося також ми. Людину, котра втратила моральні цінності, або ж узагалі їх не збирала, можна привіяти до її, котра чинить суїцид. Самогубців не ховають. Псевдопатріоти схожі на них, бо вони вбивають своє серце, у якому повинна палати любов до Батьківщини. Але такі люди живуть спокійно й безпечно.

Тож якщо ми не поважаємо українську мову, то й занапащемо душу. Усе ж починається з малого. Милосердя, відданість, добро потроху зникають із наших сердець. Подумаймо самі: в Україні майже на кожному кроці люди, котрі просять милостиню (мова про тих, хто дійсно її потребує). А ми поглянемо скося на німеччині й ідемо далі. Вони ж наші співвітчизники! Усі ми діти Матері одної! А користуємося принципом: «Моя хата скраю — я нічого не знаю». Проте люди народжені, щоб творити добро. Україна страждає, адже кожна образа на адресу її синів чи дочок — рана в серці.

День незалежності. На майданах збираються мільйони. Та з якими намірами вони йдуть? Хтось використовує це свято для «тусовки» з друзями, хтось прагне отримати «естетичну» насолоду від спиртних напоїв, а хтось хоче просто відпочити від буднів. Хіба таких людей можна назвати справжніми патріотами? Коли звучить гімн, деякі не дозволяють собі встати, а не те, щоб поставити руку на серце. Так, вони хоч не лукавлять... Навіщо вдавати, що любиш свою державу, якщо за

першої ж можливості затопчеш її? Кількість псевдопатріотів зростає зі швидкістю адронного колайдера. Але чому? Сучасні борці за волю розчаровуються, втрачають воєнничий запал через презирство з боку рідних, друзів і стають заручниками власного страху. Науковці замислюються над наслідками глобального потепління, а про рецидив псевдопатріотів і не думають. На жаль, така наша реальність. Хоч в Україні ще живуть добро, відчайдушність, любов до ближнього й Батьківщини. Тільки за допомогою них ми можемо змінити себе, державу, а потім, можливо, і світ.

Утім надія таки є. За даними Центру Разумкова, отриманими в липні цього року в результаті опитування жителів різних регіонів країни, 56% українців на референдумі сказали б «так» проголошенню незалежності України, а 61 відсоток вважають День незалежності святом. Причому 52,3% — навіть на Півдні. Більшість респондентів також прихильно поставилися до нинішніх атрибутів державності — прапора, герба, гімну, державної мови (української) та грошової одиниці (гривні).

Тож поклонімося матері України, віддаймо їй славу за те, що годує нас і голубить, аби у 22 вона відчула себе по-справжньому незалежною! Розпутаймо тенета псевдопатріотизму, ненависті та дозволюймо українській мові звучати й «будити» наш народ від байдужості!

Мирслава ГАРАЗДІЙ,
студентка відділення журналістики.

ІСТОРИЧНИЙ ПОГЛЯД

PER ASPERA — AD ASTRA!

3 історії зародження й розвитку Ужгородського національного університету

Продовження.

Початок у №№ 1 (147), 2 (148).

Відкриття університету населення Закарпаття мало сприйняти як дар нової влади. Дійсно, це був безпрограшний пропагандистський крок для завоювання симпатій місцевого населення. Водночас справи ВНЗ органи беруть під пильний контроль. Докладалися зусилля, щоб створити виш на кшталт радянських, у яких, насамперед, відбуватиметься «виробництво» заїдеологізованих, зі стандартним мисленням, покірних людей-роботів. Приймальні іспити, які проводилися за новою програмою, були швидко фільтром НКВС. Абітурієнтів ретельно перевіряли не так на рівень знань, як на соціальне походження, національність, місце роботи батьків тощо. Відібрана молодь піддавалася «обробці» на підготовчих курсах. Вони розпочалися 15 жовтня 1945 року. Усім слухачам запропонували такі предмети: російська й українська мови, історія й географія СРСР, державнізна. Перелік предметів не залишав жодних сумнівів у тому, якого типу виш з'явиться на Закарпатті. І хоч університет ніби відкрили для малогармотних закарпатців, у перші роки його існування переважали студенти з усього Союзу. Це були, у першу чергу, демобілізовані воїни Червоної Армії. Перший випуск чотирьох факультетів у 1951 р. нараховував 107 осіб, із яких місцевих було всього 45.

Справою забезпечення вишів викладачами після війни опікувалось Головне управління університетів (ГУУ). Дякуючи оперативній діяльності цього органу, у новоствореному закладі в Ужгороді швидко сформували всі необхідні підрозділи, починаючи від ректорату й закінчуючи допоміжним персоналом кафедр. Прибували з усіх куточків велетенської країни. І це в той час, коли кадровий потенціал СРСР протягом війни зазнав великих втрат і дефіцит фахівців відчувався скрізь.

Із невеликим запізненням — 1 лютого 1946 р. замість запланованого 15 жовтня 1945 р. — навчальний процес розпочався. Велика відповідальність лягла на плечі викладачів, які разом із родинами опинилися в досить складних умовах за відсутності елементарного — помешкання, аудиторії, підручників, навчальних посібників, лабораторних знарядь тощо. Працювати доводилося справді важко, і далеко не всі витримували незручності стартівного періоду. Але були й такі, які полюбили наш край, плідно працювали в ньому і знайшли вічний спочинок на цій землі. На біологічному факультеті, зокрема, такими стали Х.Руденко, К.Фасулаті, І.Колошів, Н.Атуріна, А.Арсирій, К.Власова, В.Паламарчук, О.Різниченко, А.Чужданова. Низький уклін і глибока шана їм від усіх нас.

Значний відсоток склали викладачі, для яких Закарпаття стало своєрідним засланням за якісь, певно, надумані гріхи. Як правило, йдеться про глибоко порядних, інтелігентних, високоосвічених професіоналів, котрі досконало володіли своїм предметом. Нам великою мірою поталанило бачити таких наставників у складі педколективу університету. Це — М.Воскресенський, П.Пономарьов, М.Плісецький, І.Коломієць, В.Севбо, М.Ясько, О.Кестнер, О.Хічій, Х.Руденко, Н.Атуріна... Звісно, їх було значно більше.

А що ж місцеві закарпатські фахівці? Дипломовані професіонали краю часто розглядали як буржуазно-націоналістичний, не вартий довіри радянської влади контингент. На роботу в університет брали тільки ретельно перевірені особи, здатних довести новій владі свою безгрішність та лояльність або ж без яких, за умов гострого дефіциту кадрів, закладу обійтись було просто неможливо. За таких обставин доводилося працювати під постійним тиском підозр. Не слід забувати, що йшли

повоєнні роки, коли вся країна знаходилася в тенетах розгалуженої системи контролю за ідеологічним спрямуванням колективів усіх рівнів. У сексоти НКВС-КДБ залучали людей часто проти власного бажання. Система гнула, ламала волю працівників, примушувала пристосовуватися, щоб вижити. Проте наші попередники не просто виживали. Вони плідно трудилися у рідній альма-матер, сіючи розумне, добре й вічне, виховували своєю поведінкою, ментальністю, своїм прикладом багато сотень молодих людей, які прекрасно розуміли, хто є хто!

У педколектив на зорі його розвитку залучили так мало фахівців-закарпатців, що мені хочеться всіх, кого пам'ятаю, назвати поіменно: Ф.Потушняк, С.Штефуровський, Ю.Сак, О.Фединець, С.Фодор, Ю.Ковач, П.Лінтур, М.Лелекач, К.Галас, М.Грицак, А.Ігнат, Т.Солко, С.Кишко, В.Сулпічак. На жаль, серед них немає нашого земляка Павла Цібере, котрий був непереісною особистістю й, безумовно, вписується у вищезгаданий перелік. Випускник юридичного факультету Карлового університету в Празі, він став юристом-політологом, відомим у Європі громадським діячем. У владі чехословацького президента Т.Масарика посідав місце радника в справах Підкарпатської Русі, опікувався перебіжчиками із Закарпаття в СРСР, які масово потрапляли в ГУЛАГ. Весною 1945 р. повернувся в рідне Зарічево, де й був заарештований. На волю вийшов 1956 р. Повернувшись додому, П.Цібере запропонував свої послуги УжДУ. Проте людина з такою біографією не могла розраховувати на позитивну відповідь. Тоді діяч поїхав до Харкова, де влаштувався на роботу на двох факультетах харківських вишів. Та довга рука КДБ наздогнала і тут. Звільнили. Учителював в Ужгородському районі, викладав іноземні мови. Останні роки провів у Мукачеві, де в повній самоті мешкав у маленькій кімнатці. Писав мемуари.

У 1970 році уряд Чехословаччини розшукав його, пропонував свою підтримку.

Не можу не згадати ще С.Войтовича, хоч він не був уродженцем Закарпаття. Народився на Тернопільщині у 1919 р., отримав ґрунтовну теологічну освіту, але, намагаючись адаптуватися до радянських порядків, у повоєнні часи в 1951 р. закінчив із червоним дипломом Львівський університет за спеціальністю «Класична філологія». Потрапивши за розподілом на Закарпаття, усім серцем полюбив наш край. Протягом 12 років викладав іноземні мови в школах, училищі, технікумі. Період трудової діяльності, пов'язаний з УжДУ, розпочався 1963 р. на скромній посаді лаборанта кафедри класичних мов. Та досконале володіння 8-ма мовами, справжній професіоналізм, недосяжна ерудиція в поєднанні з працелюбністю, невідомою інтелігентністю, скромністю надавали надзвичайної харизми цій екстраординарній людині. Із посади лаборанта С.Войтович швидко став затребуваним старшим викладачем різних кафедр іноземних мов, де знайшов застосування своїм знанням із 6 європейських, класичної латини та старогрецької мов. Неперевершений перекладач, він приносив неоціненну послугу іміджу університету на міжнародних конференціях. Склали іспити кандидатського мінімуму, поринув у наукову роботу, багато й плідно працював. До всіх чеснот Бог додав ще й оксамитовий ліричний голос-баритон, що зробило С.Войтовича улюбленим солістом чоловічої хорової капели «Боян» УжДУ.

Усе виявилось марним, коли можновладці дізналися про духовну освіту наставника. З езультатом жорстокості від нього вимагали «каяття», відмови від того, що складало ество, духовний світ науковця. Та він залишився самим собою, не пішов на компроміс зі своїм сумлінням. Відтак у 1973 р. був звільнений із роботи. Душевні

рани відбилися на стані здоров'я: через 2 роки у 56-річному віці С.Войтович покинув цю грішну землю, відійшовши у вічність незламним, шляхетним.

Оглядаючи життєвий шлях таких незвичайних людей, які походили, переважно, з бідних селянських родин, усвідомлюєш, що своїм подвижницьким життям вони крокували в безсмертя. Чим вони вирізнялися? Це були Патріоти, котрі в умовах радянського лихоліття своїм життям, відданою працею продовжували служити народу; Інтелігенти з великою літері, для яких гідність, честь і християнська мораль — не простий звук; Ерудити, котрі, навчаючись у містах Західної Європи, вибрали в себе досягнення цивілізованого людства — від античних до новітніх часів; Поліглоти, котрі володіли щонайменше 5-ма, а то й 8—9-ма мовами. Майже всі відійшли у вічність ще досить молодими, у розквіті творчих сил, наснаги та з незгасимим бажанням працювати...

Обставини життя формуються незалежно від бажання чи волі людини. Я часто запитую себе: чи завжди в людини є вибір? Та відповіді не знаходжу. Хай спробую знайти її кожен, хто жив на Закарпатті в другій половині ХХ століття. Мені більше до душі позитивна відповідь... Але навіть зробивши свій вибір, людина не завжди спроможна дотримуватись його. Бо часто-густо вибір — важкий хрест, який веде до поневірянь, приниження, знущань, а то й до ешафоту. А це шлях лише сильних духом, незламних, самовідданих, безкорисливих. Саме вони становлять цвіт нації, стають легендарними, їм належить визнання, захоплення, вдячність нащадків, ними пишуться, дарують їм волю любов, ставлять пам'ятні знаки. Я впевнена, що долю людини визначають не лише обставини. Доля людини — її характер! А він окреслює майбутнє не лише окремих осіб, а й цілих держав і народів.

М.ЧУБІРКО,
доцент кафедри ботаніки.

Далі буде.

Даним об'язком

• **ПОДАРУНКИ** • У контексті розвитку міжнародних зв'язків Ужгородського національного університету місто отримало нову скульптуру. Відомий канадський художник і скульптор із закарпатським корінням Сергій Можневський подарував нашій альма-матер монумент, що символічно зображує мислителя. Пам'ятник урочисто презентували біля ректорату УжНУ.
Анна МАЛАХОВА,
студентка відділення журналістики.

• **СПІВПРАЦЯ** • Ректор нашого вишу Ф.Ващук зустрівся з делегацією німецьких інвесторів, які готові допомогти сформувати сучасну медичну університетську клініку. Очільник зауважив, що майже 30% кафедр університету — це відділення медичного спрямування, тому готувати сучасних лікарів за нинішніх умов досить складно. УжНУ постійно виручали партнери, домовленості про співпрацю з якими існували тільки завдяки особистим зв'язкам викладачів. Ось і цього разу декан факультету здоров'я людини О.Дуло посприяла обговоренню ідеї створення університетської клініки коштами інвестора. Іноземні партнери привезли безпосередньо

проект угоди. Як прокоментував ректор, бренд вишу допоможе інвестору зайти на медичний ринок краю, а УжНУ отримас сучасну клінічну базу з новітнім обладнанням.

Ректор УжНУ, професор Ф.Ващук провів робочу зустріч із високопреосвященнішим архієпископом Мукачівським і Ужгородським Феодором. Владика погодився з ректором щодо виховання молоді в науково-богословському напрямку. Було обговорено пропозиції з приводу підписання договору про співпрацю УжНУ з Мукачівською православною єпархією. Наш керівник розповів шановному гостю про намір відкрити в альма-матер три музеї — університету, археологічний та стародруків. Своєю чергою, владика Феодор передав ректору видання єпархіального Богословсько-історичного науково-дослідного центру імені архімандрита Василя (Проніна) (директор — кандидат історичних наук УжНУ Ю.Данилець). Також ішлося про облаштування скверу, яким опікуватиметься університет. За пропозицією Ф.Ващука його назвали іменем святої великомучениці Тетяни — покровительки студентства.

Мирослава ГАРАЗДІЙ,
студентка відділення журналістики.

Володимир Смоланка — директор Закарпатського центру нейрохірургії та неврології, голова комісії Закарпатської облради з питань охорони здоров'я, а віднедавна — ще й президент Української асоціації нейрохірургів, яка є частиною європейської і світової асоціації, об'єднує майже 800 нейрохірургів у 32 осередках.

За інформацією Ужгородського прес-клубу.
Фото **Габріелли РУДЕНКО.**

ПОСТАТІ УЖНУ

Петро ЛИЗАНЕЦЬ: «У науку потрібно йти не задля наукового ступеня, а для того, щоб трудитись їй на благо»

ще не готовий до цього. Угорською мовою володів не досконалим. Два роки агітували, аби очолив кафедру, але постійно відмовлявся. Урешті-решт висунули ультиматум: або погоджуйся на посаду завідувача, або виключать із партії. А це вже мало б відповідні наслідки, тому іншого виходу не існувало.

За й м а о с я як українською, так і угорською філологіями. Зовсім не шкодую, що перейшов на

кафедру, яка стала мені рідною, адже знайшов тут близьких за духом людей. Першочерговим моїм завданням як завідувача було створити аспірантуру, щоб викладачі писали й захищали дисертації, отримували наукові ступені. Я змушував колег працювати над кандидатськими, адже доводилося важко, оскільки роботи виконували українською мовою. Але я допомагав їм досягнути свого: на кафедрі вже захищено 16 кандидатських. До речі, для того, щоб захистити дисертацію, потрібно створити раду із захисту, а в нас її не існувало. У 2000 р. домігся, щоб на факультеті відкрили таку наукову раду. За час її діяльності вдесятеро осіб захистили дисертації. Сьогодні на кафедрі працюють один професор, доктор наук, а всі інші — кандидати наук, доценти. Тому дуже задоволений, що, незважаючи на своє неугорське походження, допомагаю колегам здобувати наукові звання саме в царині угорської філології.

— **Наскільки мені відомо, після закінчення університету Вас запрошували в аспірантуру в Естонію, але Ви відмовились...**

— Дійсно, після закінчення університету мене запрошували в аспірантуру до Тартуського університету на фінно-угорську кафедру. Професору Паулю Арісте був потрібен студент, який добре володів угорською мовою. Ректор порекомендував мене. Але я відмовився, бо мав можливість вступити до аспірантури на кафедру української мови в УжДУ. Та й батьки не хотіли далеко відпускати, бо хвилювалися. Ось і залишився трудитись у рідному виші.

— **Не жалкували потім, що проігнорували таку пропозицію?**

— Ні, адже за ці роки проробив немало роботи. Захистивши кандидатську дисертацію, взявся досліджувати угорські говори краю, угорську народну творчість. Згодом надрукували першу збірку угорських казок області під назвою «Три золоті стріли», а також перший угорський збірник балад. У 1975 р. опублікували «Антологию угорської літератури Закарпаття». Усе, що можна було тоді видати, зробили. А ще разом із цілою плеядою вчених Європи понад тридцять років працював над семитомним «Загальнокарпатським діалектологічним атласом», який побачив світ російською і французькою мовами. Досліджуючи «мадяризм» в українській мові на Закарпатті, знайшов більше двох тисяч угорських слів. І тоді в мене окреслилася тема докторської дисертації. Розпочав утілювати цю ідею в життя. Так, перший том вийшов тут 1970 р., а другий видали угорці в Будапешті, в академії наук, трохи згодом. Третій підготував у 1976 р. також тут. У кожному томі є атласи.

Черговою працею стали словники. Під мою редакцію уклали й видали українсько-угорський і угорсько-український із них. Перший том угорсько-українського словника вийшов 2001 р., а українсько-угорський — двома редакціями в 2005 й 2007 рр. Потім (2009 р.) ще видав угорсько-український та українсько-угорський фразеологічні словники. Як наслідок, удалося зробити все заплановане. Нині готується до друку видання, над яким працював більш ніж сорок років — «Словник угорських говорів Закарпаття». Він буде виданий угорською мовою в двох томах уже цього року. Окрім того, зібрав усі свої наукові праці, які виходили в Європі й Америці, і видав у тридцять томах. Подібного в Україні ніхто поки що не робив. Вважаю, що життя прожив не даремно, і нащадки оцінять мої труди. Це був першим деканом гуманітарно-природничого факультету з угорською мовою навчання. На зорі його створення угорською читали 25—30% програмного матеріалу, а нині — 85—90 відсотків. Посаду передав своєму заступнику, а сам залишаюся почесним деканом факультету.

— **Створення Центру гунгарології також було втіленням Вашою ідеєю?**

— Так. Оскільки головне покликання викладача — читати лекції, то сповна віддатися науковій роботі колеги не могли. Тому

в мене й виникла ідея створити Центр гунгарології. Він був заснований ще в 1988 р. Я запросив туди працювати тринадцятьох професорів. Це були історики, етнографи та археологи. На жаль, після розпаду СРСР Центр не функціонує повністю. Залишилися працювати тільки четверо осіб.

Згодом заснував фаховий журнал «Acta Hungarica». І він вийшов у двадцять томах. Із дев'ятого номера почали друкувати тут словник угорських говорів Закарпаття, який був виданий багатьма мовами, зокрема угорською, українською, німецькою, французькою.

У цьому році в нас заплановано чимало ювілеїв. Так, кафедра угорської мови та літератури зустріне своє п'ятдесятиріччя, Центр гунгарології — двадцятип'ятиріччя, угорськомовне наукове товариство — двадцятиріччя, Закарпатське угорськомовне наукове товариство студентів та молодих науковців відзначатиме п'ятнадцятиріччя. Нашому ж факультету виповниться 5 років. Тому активно готуємося до всіх цих святкувань. Якщо знайдемо кошти, то запросимо гостей з Угорщини. Якщо ні — відсвяткуємо в тісному факультетському колі.

— **Наскільки важко давався перехід із розмовної угорської на наукову?**

— Важко давався. Спершу кафедру підпорядкували факультету іноземних мов, і студенти-угорці вивчали рідну мову як іноземну. Я читав, наприклад, українською мовою історичну граматику. Прекрасний предмет був. Але бачив, що юнаки й дівчата майже нічого не розуміють. Згодом кафедру перенесли на філологічний факультет. Коли в 1966 р. очолив її, то перш за все взявся складати програму за тим же принципом, що і в українців. Там, де в них предмет «Українська мова», поставив угорську. Там де, до прикладу, давньоруська мова, поставив «Вступ до фінно-угрознавства». Програма вийшла цікавою й насиченою, тому можна було сміливо розпочинати навчальний процес. Чимало підручників видали для шкіль з угорською мовою навчання, а також для студентів заочного відділення.

— **Яку зі своїх праць вважаєте найціннішою?**

— Для мене кожна має велике значення, адже вклав душу в них. Утім докторська дисертація «Угорські запозичення в українських говорах Закарпаття. Угорсько-українські міжмовні контакти», яка вийшла монографією в 1970—1976 рр. трьома

томами, — одна з найцінніших. Хоч перед тим, як вона побачила світ, довелося трохи «повоювати». Справа в тім, що зміст монографії передбачав використання карти Закарпаття, а тоді це не дозволялося з міркувань державної безпеки. Намагався пояснити цензорам, що йдеться не про військову карту, а швидше про приблизну схему, яка потрібна лише для передачі лінгвістичних особливостей усіх куточків області. Був змушений їхати в Москву за відповідним дозволом Комітету головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів СРСР. Там мені через деякий час поставили під оригінальною картою печатку: «Публикация разрешается», і лише так отримав право на видання.

— **Гадаю, наукові праці оцінюються не за обсягом, а за якістю. Ваші праці розійшлися цілим світом. На них є більше 2 тисяч покликань. Мабуть, для науковця це найбільша винагорода. А який відпочинок для Вас є винагородою?**

— Дуже люблю подорожувати. Ніяким видом спорту як таким не займався, бо виріс у селі. Катався на ковзанах, санках, які робив із дерева. Тоді такі існували умови. Та й ніколи було час витратити на пустощі, ігри. Але в цілому світом подорожував. Об'їздив дві третини планети, побував на всіх континентах, крім Австралії. Саме мандрівки і є найулюбленішим захопленням. Багато ще їздив на конференції. Та й подорожував чимало. Із дружиною відвідав Бразилію, Аргентину, Мексику, Чилі, США, Японію, інші країни.

— **Крім побажання мандрувати, що ще порадиете молодим науковцям?**

— Я вважаю, що займатися наукою — прекрасна справа. Людина дістає надзвичайно велике моральне задоволення й радість, коли видає свої праці, адже бачить результат власних зусиль. Глибоко переконаний, що ті випускники, котрі схочуть вступити до аспірантури, повинні любити науку, паталити нею. Якщо вирішили займатися науковою діяльністю, то потрібно чітко зрозуміти: у науку потрібно йти не задля наукового ступеня, а для того, щоб трудитись їй на благо. Завжди потрібно ставити собі мету й упевнено крокувати до неї. І найголовніше — ніколи не опускає руки.

Вікторія ЧЕРНЯК,
студентка відділення журналістики.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Третя літня школа з місцевої політики та врядування

У рамках співпраці між Ужгородським національним університетом і Технічним університетом м. Кошице (Словаччина) представники УжНУ мали нагоду взяти участь у роботі Третьої літньої школи з місцевої політики та врядування: країни Вишеградської четвірки та ЦСЄ у порівняльній перспективі (POL-LOC) на базі економічного факультету партнерського навчального закладу.

Викладач Інституту економіки і міжнародних відносин нашого вишу Юліанна Волошина та студенти факультету міжнародних відносин і економічного факультету відповідно Ганна Цімболинець і Михайло Попович відвідали сусідню нам державу, взяли участь у зазначеному проєкті разом із колегами з вищих навчальних закладів країн Цен-

трально-Східної Європи.

Цього року Літню школу відвідали 15 молодих викладачів-науковців та 25 студентів. Окрім

того, було запрошено близько 30 лекторів найвідоміших ВНЗ Старого континенту: зі Словаччини, Хорватії, Швеції, Італії,

Румунії, Нідерландів, Німеччини, Чеської Республіки, Польщі тощо.

Учасники прослухали лекції відомих фахівців, обмінялися думками та цікавою інформацією на семінарах. Зокрема розглядалися актуальні питання управління економічними процесами на регіональному рівні, досвід вирішення соціальних питань місцевого самоврядування.

Викладача Ю.Волошину вибрали в екзаменаційний комітет для прийому іспитів в усній та письмовій формах. Після успішного проходження випробувань студенти отримали сертифікат

про присвоєння балів ECTS.

Завдяки високоякісній організації проєкту учасники встигли не тільки обмінятися досвідом, а й здійснити низку культурно-ознайомчих подорожей визначними місцями країни-організатора. Успішність проєкту та його відповідність потребі пошуку нових шляхів вирішення проблем місцевого розвитку актуалізує необхідність проведення такого заходу в майбутньому, і, відповідно, участь УжНУ в ньому.

За інформацією Інституту економіки та міжнародних відносин.

ВРАЖЕННЯ

Аккерманська фортеця, українська Венеція та Потьомкінські сходи

Студенти географічного факультету в рамках практики досліджували Одеський край

Усі в очікуванні, із валізами, зібрані на вокзалі, в Ужгороді. Попереду 20 годин дороги і... зустрічай нас, Одеса-мама! Зазвичай сюди їдуть відпочивати, а ось наші юні натуралісти приїхали вивчати соціальну інфраструктуру тутешнього краю. Ознайомившись із селищем Затокко, практиканти подалися підкоряти Білгород Дністровський — один із районів області. Це місто славиться багатьма культурними пам'ятками та має цікаве історичне минуле. Зокрема родзинкою є Аккерманська фортеця — одна з наймогутніших та найцікавіших в Україні (формувався протягом багатьох століть).

Після спекотного дня майбутні Колумби влаштували собі круїз на пароплаві, звідки спостерігали за береговою лінією Дністровського лиману. Наступний день був не менш цікавим ніж попередній. Зранку всі вирушили до міста Вилково, яке також відоме під назвою української Венеції завдяки численним каналам, розташованим уздовж вулиць. Тому човен тут — найзвичайніший засіб пересування.

У місті студенти ознайомилися з інфраструктурою, відвідали інформаційний центр Дунайського

біосферного заповідника, отримали цінну інформацію про флору та фауну дунайських плавнів.

Наступним відкриттям дослідників було славне місто-герой, «перлина Чорного моря» — власне Одеса. Тут, крім славнозвісних Потьомкінських сходів (мають 192 сходинок) і вулиці Дерибасівської (названа так на честь засновника міста Осипа Дерибаса), студенти відвідали геолого-мінералогічний музей тамтешнього національного університету імені І.Мечникова. Це один із найбільших та найстаріших музеїв області, фонди якого нараховують понад 10 тис. зразків мінералів і гірських порід земної кори.

Також практиканти побачили

найбільший морський порт в Україні та ознайомилися із соціальною інфраструктурою й культурними пам'ятками міста.

Хоч юнаки й дівчата весь час були зайняті практикою, але все ж устигли й відпочити. Пекуче сонце кожен день забезпечувало гарний настрій та засмагу, а тепле море дарувало безліч сил та енергії.

...Настав останній день практики. Знову, як тиждень тому, всі стояли на вокзалі. Додому поверталися з новими враженнями, переповнені позитивом, засмагли, трохи стомлені, але щасливі... Зустрічав Ужгород!

Марина ЯЦОЛА,

студентка відділення журналістики.

ОПИТУВАННЯ

Ужгородці і соціальні мережі

Як тільки молодь України вперше отримала можливість доступу до Інтернету, значна частина населення (особливо представники старшого покоління) відразу побачила в цьому нововведенні джерело неприємностей, прірву, у яку кидаються недосвідчені та несформовані підлітки та юні особи загалом.

І дійсно, ці побоювання виправдали себе. Із розвитком технологій дедалі більше й більше молоді надавали перевагу сидінню за комп'ютером, ніж прогулянкам на свіжому повітрі. Та не пройшло й декількох років, як, власне, уже люди старшого віку «підсіли» на Інтернет, особливо на соціальні мережі з метою знайти давніх друзів, колег тощо.

Сьогодні споглядаємо дещо парадоксальну ситуацію: усі жаліються на залежність від Інтернету, особливо на соціальні мережі, але, з іншого боку, інтенсивність користування ними не знижується, а, навпаки, підвищується.

Тому ми, студенти Інституту іноземної філології, під егідою Михайла Зана вирішили з'ясувати справжній стан речей, провівши в Ужгороді анонімне анкетування на тему «Соціальні мережі». Основною метою дослідження було визначення інтенсивності користування ними.

Перш за все ми з'ясували, що з усіх опитаних респондентів тільки 5% не користуються такими мережами взагалі. Найінтенсивніше їх використовують із метою спілкування та пошуку фільмів і музики (28,6 відсотка опитаних), а найменше — з метою навчання (2,6%).

Говорячи про вік, хочемо зауважити, що найбільша кількість користувачів соціальними мережами належить до вікової категорії 16 — 19 років (45 відсотків загалу).

Що ж до вибору соціальної мережі, а їх у нас час «розвелось» чимало, то жителі міста Ужгород надають перевагу vk.com (66%).

Доволі цікавим є той факт, що деякі з опитаних визнали себе залежними від соціальних мереж. До прикладу, частка таких у віковій категорії 16 — 19 років становить 55%. Серед представників вікової категорії 20 — 30 років 12,5 відсотка визнали себе залежними.

У ході опитування ми дали респондентам можливість вибрати варіант, яким би стало їхнє життя без соціальних мереж. Для значної частини (44 відсотки) осіб у віці 16 — 19 років воно змінилося б на гірше. Для більшості віком 20 — 30 років (67,8%) соціальні мережі не мають кардинального впливу на повсякдення.

Що можна ще додати до отриманих результатів? Мабуть, одне. Пам'ятайте: Інтернет — це «велика павутина», у якій ви є не павуком, а мухою, тож будьте обережні із захопленнями!

Олександра БАГІН, Еріка ПОПОВИЧ,

студентки 3 курсу Інституту іноземної філології.

КУЛЬТУРА І ДУХОВНІСТЬ

Дерев'яні перлини Закарпатського краю

Щоб вони такими залишалися, їх потрібно берегти

Наша область, мабуть, — найпрекрасніше місце на Землі, адже вирізняється неповторною автентичністю, пишними лісами, безкраїми полонинами, чистими, як сльоза, річками й озерами тощо. Рідний край відомий не тільки різними природними ресурсами, а й оздоровчолікувальними закладами, такими як у Солотвині, Шаяні, Усть-Чорній... Але здавна Закарпаття було більш відоме ще й своєю архітектурою, зокрема замками та дерев'яними храмами. Вони — унікальні, оскільки будувалися в готичному й бароковому стилях без жодного цвяха, із використанням лише дерев'яних матеріалів.

В Україні, крім Закарпаття, дерев'яні церкви ще є у Львівській та Івано-Франківській областях, на Запоріжжі (переважно козацькі храми Лівобережжя) та на Поділлі. І відрізняються, що в нашій області такі споруди є унікальною родзинкою.

Ще двісті років тому у краї нараховувалося понад 800 дерев'яних храмів. На превеликий жаль, нині залишилося менше 120, і майже всі вони в аварійному стані. Причиною є не тільки час, а й людський фактор, зокрема недбале ставлення до прекрасних святинь. Були часи,

коли доходило й до відвертої наруги. Наприклад, у тридцять років минулого століття радянська влада в селі Руська Мокра, що на Тячівщині, використовувала дерев'яну церкву під приміщення сільського клубу, а після розпаду Радянського Союзу споруду старанно поштукатурили, і вона втратила зовнішні ознаки готичної дерев'яної церкви. Із 1990-х років така доля спіткала й ряд інших аналогічних святинь по всьому Закарпаттю.

За роки нашої незалежності область щороку втрачає по одній дерев'яній церкві. Мистецтвознавці знову ж підтвер-

джують: дається взнаки людська байдужість до пам'яток старовини. Так, у 1990-х роках селяни з Кобилецької Поляни Рахівського району збудували новий цегляний храм, а дерев'яний вирішили... спалити. І хоч історики просили дозволу перенести церкву до музею, місцеві жителі не дозволили. Відтак священик окропив згарище свяченою водою, помахав над ним кадилом і помолився, вважаючи, що таким чином він поховав храм.

Від 1990-х років і до сьогодні чимало дерев'яних храмів було не тільки спалено або розібрано, а ще пішло «під бляху». Фактично

це вбивство серед білого дня. Замість того, щоб зробити нове покриття даху дубовим лемехом, використовували пластмасову ламберію або особливе сучасне покриття, яке теж спотворює вигляд церков. Нині їх часто реставрують штучними й дешевими матеріалами, що прискорює нищення будівель: під залізним чи пластиковим покриттям утворюється конденсат, і дерево за кілька років псується. Такими темпами можемо втратити своє багатство за якийсь десяток років. А це ж яка історія! Скажімо, найдавніша дерев'яна церква Закарпаття та й усієї України — храм святого Миколая, що знаходиться в селі Колодне на Тячівщині, — датована 1470 р. Вона катастрофічно занепадала, доки в 2007 — 2008 рр. не була відреставрована коштом американського гранту.

Відновлювальні роботи важливі не лише з огляду на унікальність дерев'яних споруд як таких. Важливо ще й зберегти унікальні фрески, настінні розписи, які художники виконували дуже старанно й акуратно, адже були професіоналами у своїй нелегкій справі, а тому надавали будівлям особливого вигляду й краси.

Отже, маємо усвідомити: потрібно берегти безцінні святині, кількості дерев'яні перлини, які є не лише унікальною архітектурою нашого краю, а й усієї Європи!

Андрій СПАЩУК,

студент заочного відділення журналістики.

ЗНАЙ НАШИХ

Нагороди науковцям УжНУ

До Дня незалежності України науковці УжНУ отримали нагороди. Зокрема орден «За заслуги» III ступеня за вагомих особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу України, багаторічну сумлінну працю й високий професіоналізм Президент України відзначив завідувача кафедри ентомології та збереження біорізноманіття, доцент-

та Володимира Рошка. Крім того, Закарпатська обласна рада й обласна державна адміністрація нагородили нагрудним знаком «За розвиток регіону» декана юридичного

факультету, завідувача кафедри цивільного права, професора Василя Фазикоша. За інформацією Медіацентру УжНУ.

СВЯТО

До відзначення Дня незалежності долучилися й представники УжНУ

Ще зранку 24 серпня в Ужгороді, у Музеї народної архітектури та побуту, панувала затишна атмосфера, яку створювали колоритні вишиванки та українські пісні.

Одні учасники повторювали легенди про свій національний одяг, інші розспівувалися, а хтось просто танцював. І ось підійшов до старту перший конкурс під назвою «З бабусиною скрині». Спочатку ведучі розповіли надзвичайно зворушливу історію вишиванки, зображені хрестики на якій колись урятували життя українцям, що масово вимирали від невідомої хвороби. А потім розпочалися змагання за кращий національний одяг. Кожен учасник повинен був не тільки продемонструвати свою вишиту сорочку, а й розповісти її історію. До конкурсу приєдналися і дошкільнята, і школярі, і молодь, і люди старшого віку.

Усі вони намагалися зацікавити аудиторію своїми короткими розповідями, тому нерідко навіть пояснювали значення вишитих об'єктів. У цілому були представлені сорочки, подаровані матусями, бабусями, прабабусями й навіть невісткою. Перемогу в категорії від 25 років здобула Вероніка Сливканич (УжНУ), а друге місце посіла її сестра Надія. «Участь у заході беремо вперше. Враження приємні, проте сподівалися побачити тут більше людей у вишиванках. Прикро, що не всі громадяни України шанують традиції», — майже в унісон сказали дівчата.

Найурочистішим моментом дійства став парад вишиванок із акцією «Єднаймося». Кожен учасник отримав стрічку, кінці якої треба було з'єднати зі стрічками своїх сусідів (формувалася колона по троє осіб у ряду). До святкової ходи, що супроводжувалася українськими народними піснями, долучилися й мої колеги. Крістіна Гудак, студентка відділення журналістики, поділилася враженнями: «Парад вишиванок — це насамперед чудова нагода відчувати єдність нації, стати її частиною. Думаю, що немає кращого способу відзначити День незалежності. До святкової ходи долучилося близько 40 осіб. Кількість, звичайно, незначна, проте я впевнена, що всі учасники — свідомі українці, справжні поціновувачі народних звичаїв і традицій. Чомусь я вірю в те, що люди, котрі сьогодні вдягли вишиванку, щодня працюють на благо держави, зміцнюють її, а не тільки наповнюють власні кишені».

Свою чергою, Іванна Когутич, студентка українського відділення, додала: «На параді вишиванок я вже другий рік поспіль. Для мене це такий особливий (можна навіть сказати, що сакральний) спосіб святкування Дня незалежності України. Переполюють тільки позитивні емоції, а гарні враження залишаються надовго».

Кінцевою точкою параду була площа Театральна, де відбувся концерт «Моя родина — Україна» за участі танцювальних колективів та співаків Ужгорода. Також були представлені вироби декоративно-ужиткового мистецтва. До того ж учителі образотворчого мистецтва та народні митці демонстрували майстер-класи з виготовлення ляльок і прикрас.

Мирoslava ГАРАЗДІЙ,

студентка відділення журналістики.

ОСОБИСТОСТІ

Ігор ПОРОХНЕНКО: «Головне — це вміння працювати в колективі»

Ігор Анатолійович Порохненко — доцент кафедри історії стародавнього світу й середніх віків історичного факультету УжНУ. Викладає археологію для студентів і веде спецкурси з військової справи племенного світу Європи, проводить розкопки середньовічних замків Закарпаття. З вищезазначеним викладачем поспілкувався кореспондент «Погляду».

— Шановний Ігоре Анатолійовичу, коли у Вас виникло бажання займатися археологією?

— Археологією почав займатися, ще коли навчався в 5 класі. У нашій школі діяв гурток «Юний археолог», і мені пощастило туди потрапити разом з учнями, котрі відвідували обласну станцію юних туристів. У шкільні роки ми об'їздили ключові пам'ятки Закарпаття: Малокопанське городище, укріплені пункти епохи гальштату на Іршавщині, їздили в Угорщину, Одеську область, бачили грецькі та римські фортифікації, а також прості поселення. Багато чого подивилися, тож усе почалося ще зі шкільної лави, а пізніше переросло з простого хобі в намагання займатися цим професійно.

— Чи пам'ятаєте свою першу пару в університеті?

— Звісно, пам'ятаю, тому що шкільне навчання дуже відрізнялося від навчання в університеті. У школі тобі потрібно виконати домашнє завдання та засвоїти той матеріал, що не вивчив на уроці. Тим паче, що кожен з учителів вважає свій предмет єдиним і унікальним, тому й вимагає відповідно. Фактично все шкільне

життя вчишся, вчишся, ну, правда, встигали ще й у футбол чи баскетбол пограти, займатися легкою атлетикою, але все проходило дуже напружено. В університеті я мав більше шансів на самоосвіту, і коли тобі вчитали обов'язкову програму — ти сам обираєш, що тобі вчити, а чого не вчити, саме від цього залежить кількість вільного часу, і зразу стає зрозуміло: в університеті його трішки більше ніж у школі.

— Коли ви почали викладати у виші?

— Це було вісім років тому. — Що Вам подобається більше: викладацька діяльність чи археологічні розкопки?

— Одне іншому не заважає. У принципі, археологічні розкопки залежать від тих людей, котрі їх проводять; якщо ти вийдеш один у поле з лопатою — нічого не зробиш. Мені більше імponує все ж таки археологія, тому що вона дозволяє побачити багато

того, чого не бачать не озброєні лопатою історики, які працюють лише з літературою.

— Чи були у Вас якісь курйозні випадки у викладацькій діяльності?

— Окремі моменти може і були веселі, але це університет, і курйозам тут не місце.

— Що полюбляєте читати?

— Якщо відверто, то люблю пригодницькі твори, а також те, що має гумор і легко читається. В основному, тепер читаю археологічну літературу, бо часу на художні твори, як не прикро, не вистачає.

— Як ви знаходите підхід до студентів?

— Підхід знайти не важко, незважаючи на те, що всі студенти різні, але в експедиції вони виявляються такими, якими є насправді. Переважно відверті та комунікабельні люди.

— Що найбільше цінуєте в людях?

— Головне, щоб людина не була ледачою і турбувалася більше про інших ніж про себе. Ціную вміння людей працювати в колективі, а не бути одинаками.

— Можливо, Ви маєте свій життєвий девіз?

— Девізів не маю, тому що переконаний: скільки б девізів ми не виголошували, все одно будемо повторювати те, що вже кимось сказано й давно відомо.

P.S. Спілкуючись з Ігорем Анатолійовичем, я зрозуміла: це людина товариська, щира та відверта, а найголовніше — фактичною своєю справою. Від розмови з викладачем отримала масу позитивних емоцій. Мені приємно, що в нашому виші працюють такі люди.

Мирoslava ЗІЛИНЕЦЬ,

студентка відділення журналістики.

РОВЕСНИК

Людина, котра несе світло

Життя кожної людини можна порівняти з будинком. Хтось живе в маленькому курені на березі моря, інших приваблює чарівний краєвид із розкішного пентагуса. Часто ми навіть не замислюємося, що побудова власного житла залежить від того, у які двері ми постукаємо і хто нам їх відчинить. Коли я прийшла в університет, то першою людиною, котра тепло прийняла мене, щиро й радо привітала в творчому журналістському колективі, була мила й привітна дівчина з великим серцем і світлою душею — Світлана ЛАПИГА.

Стати медійником вона вирішила не заради слави або ж запаморочливої кар'єри телеведучої (потаємні мрії багатьох студентів) — вона просто любить людей. Можливість постійно перебувати у вирі спілкування а також знання, які знадобляться на будь-якій роботі, у сім'ї, загалом у повсякденному житті, — це те, чого моя колега справді хоче і що дає їй журналістика. Та й другий

фах (вчиться ще й на психолога) здобуває не заради диплому, а задля того, щоб застосовувати практичні знання з відповідної галузі в тому, до чого душа лежить, — у спілкуванні з дітьми.

Світлана з головою поринає в роботу з малечою: стала одним із організаторів недільної школи в рідному селі, багато енергії залишила в таборі для дітей з обмеженими можливостями «Віра і світло». А на Великдень разом із друзями навідувалася в інтернат для глухонімих хлопчиків і дівчаток, із котрими готувала виставу до свята. Але коли С.Лапига спілкується з такими дітьми, ніколи не акцентує на цьому увагу. Моя колега зізнається, що так працювати навіть цікавіше, бо коли робиш якусь дрібницю, то виходить більше ніж очікують.

— Із дітьми в нас завжди духовно-розважальна робота, — розповідає Світлана. — У вільний час постійно шукаю цікаві ідеї, нові ігри, пісні, конкурси, у яких дітки вчать думати й виявляють свою творчість. Мені дуже важливо, аби хлопчики й дівчатка навчилися допомагати один одному,

іти на поступки в чомусь, розуміти того, хто поруч.

Друзі С.Лапиги кажуть, що вона завжди входить у становище тих, хто поруч: завжди допоможе (хоч би порадою, потрібними словами) за будь-якої ситуації. А вже в цьому є щось велике, коли друг може підказати саме те, що тобі необхідно почути.

Невипадково Світлану обрали й старостою курсу. Вона — духовний «енерджайзер», який заряджає своїм позитивом і добротою всіх навколо. А ще ця четвертокурсниця відділення журналістики — дуже непередбачувана й водночас передбачувана у своїх намірах: завжди займається тим, що могло б допомогти іншим людям, пов'язано з доброчинністю. Наша героїня — і такий собі вразливий світлячок, який несе світло в людській душі. Щирість і відповідальність, комунікабельність і простота в спілкуванні, певна сором'язливість, розум і високоморальність — це ще не всі якості, які увібрала в себе дівчина з бабусиного виховання та книжок О.Довженка й Л.Костенко.

Як і всі творчі натурі, С.Лапига має мрії, хоч і називає їх приземленими. Дівчина понад усе прагне обладнати за сучасними технологіями Будинок престарілих у рідному селі й мріє про те, щоб недільна школа при Свято-Покровському чоловічому монастирі (с. Ракошино) стала найкращою в області. А ще Світлана зізналася, що хоче, аби її менший брат виріс інтелігентно-культурною, духовною, доброю й творчою людиною.

Ось такі, здавалося б, прості й невігладливі бажання, але яка в них глибина людської душі, людського серця!.. Хай ж збудуться для тебе всі ці мрії, Світлано!

Анна МАЛАХОВА,
студентка відділення журналістики.

УСЕРЙОЗ І ЖАРТОМА

Іспит: хроніка підготовки

Сашко вже зранку налаштувався на позитив. Сьогодні в нього іспит. Сьогодні його плідна праця дасть сподіваний результат. Юнак тривалий час готувався, тому неабияк нервує.

Сідає на автобус. До «універсу» ще 40 хвилин. Можна було б ще повторити матеріал, але ж «перед смертю не надихаєшся». Тому краще згадати ті 5 днів, які він витратив на свій «улюблений» предмет.

Ніч перед днем першим. «Часу до іспиту ще так багато. А я давно не бачив Васю, Петю, Толіка... Тим більше перед роботою потрібно гарно відпочити, розслабитися, абстрагуватися від усього, особливо — від надокучливих пар. Піду сьогодні погуляти, а вже завтра зранку почну готуватися!»

День перший. «13:00? Ну ось, проспав... Поки встану, умийся, поїм... То вже пізно вчитися буде. Тим більше ми з Катєю іще не бачилися цього тижня. А ввечері точно почну готуватися! Тим більше, що я краще концентруюся, коли вже всі справи пороблюю...»

День другий. «9:00. Ну, який я молодець! Так рано встав! Учора вже часу не було вчитися, та й за цілий день втомився. А зараз мозок «свіженький», усе запам'ятаю. Що ж, «поїхали»... Але де ж мій конспект? Хм... Я ж його так і не завів. Може, у когось із дівчат є? Треба зробити «ксерокси»... Так, телефонувати ще рано! Зайду в

Інтернет, подивлюся, можливо, хтось уже є. Заодно пошукаю якусь інформацію. О, мене на «фотках» відзначили. О, то ж на «останній парі»! Та-а-ак. Ей, а нащо Віка знімки повиставляла... Ще Катя побачить! Хм, до речі, може, у Віки є якісь матеріали? Йй і зателефону! Тільки ще в додатки зайду, бо вже не пам'ятаю, коли востаннє «врожай» збирав... І кілька партій у «покер»... А ще парочку боїв на «Арені черв'яків»... Ех, щось у мене вже очі втомилася. Треба відпочити!

Так, кому я збирався телефонувати?

— Алло, привіт, Вікусько! Ти навіть такий компромат на розгляд «суспільства» надала?.. Так це я про «фотки» «Вконтакті»! Тепер маеш компенсувати мені моральну шкоду... Може, на каву сходимо?..

...Ех, весела таки Вікуся. Шкода лише, що така говірка. Цілі дві години навчання в мене забрала! Ой, я ж забув про конспекти спитати!!! Не вертатимусь, краще Кларі зателефону!

— Привіт, Кларочко! Уже украла у Карла корали?... Готуєшся до іспиту?... А я ось ніяк не знайду свій конспект! Видно, хтось украв!... Та як не заводив? Я кожну лекцію записував!... Ну, не важливо... Ти б не могла мені свій конспект позичити? А, ти не в місті... А коли будеш? Аж після завтра? Ну гаразд, тоді поки повчу

з книги, а вже потім від тебе візьму матеріали.

...Ну ось, а бібліотека зачине. Що це таке: усе проти мене! Гаразд, гляну таки в Інтернеті. Там усе є! О, Катя написала!..

...Ого! Уже перша ніч??? Ні, вже пізно вчитися... Завтра в бібліотеку забіжу й тоді нормально почну готуватися!

День третій. Ну хто так рано телефонує?

— Алло, Катю? У парк на прогулянку? А хто йде? Ой, тобто ти ж знаєш: іспит скоро, треба готуватися!.. Ще й у бібліотеку за книжками маю забігти. Узяти все із собою? Ну, ти права! На свіжому повітрі завжди легше запам'ятовується. Трохи відпочину, а коли повернуся додому — тоді повчуся...»

День четвертий. «Сьогодні Клара нарешті приїжджає. Заберу конспекти, «відксерю» собі і так готуватимусь, адже в книжці надто описово, не встигну все прочитати!

— Кларочко, доброго ранку! Ти вже приїхала?... То можна полюбуватися твоєю красою? Заодно й конспект позичити? Коли?.. Гаразд, за дві години буду в тебе!

Ну от, тепер у мене є «ксерокси». Так, Вітя просив йому подзвонити, коли забере. У нього теж конспект десь зник. А сьогодні ще й футбол транслюють! От там йому й віддам матеріали.

...А мені ще треба в магазин

ДОБРІ СПРАВИ

У гуртожитках діють кімнати для занять спортом

Утретьому й четвертому гуртожитках УжНУ з'явилися нові кімнати для занять спортом. Тренажерні зали облаштували на місці старих, однак колишні приміщення тепер не впізнати. Студенти вже випробували спортзали, наглядають за порядком, а також самостійно несуть відповідальність за довговічність обладнаних кімнат.

Студентську ініціативу підтримало керівництво вишу, а їх облаштуванню поспривав Профком студентів УжНУ. «Так склалося роками, що хлопці самі організовують дозвілля. Ми можемо лише допомогти їм у цьому плані. У нас хороші студенти, які ще до цього облаштували собі спортивні зали, — розповідає Андріана Завадяк, голова студентського профкому.

На «БАМі» приміщення підготували для мешканців четвертого й п'ятого гуртожитків. А в третьому зал відвідуватимуть студенти, що мешкають на набережній. За спонсорські кошти в одному з гуртожитків створюють ще й кімнату для фітнесу, у якій займатимуться дівчата. Директор студмістечка Сергій Соловійов також зазначив: «За 27 років, поки я тут працюю, — це другий відкритий спортзал у студмістечку за дуже короткий період. І сподіваюся, що не останній».

Наталія КАРАЛКІНА,
студентка відділення журналістики.

за продуктами збігати. І безладний у кімнаті. Коли я взагалі востаннє прибирав? Думаю, можна трохи привести все до ладу перед навчанням! Навіть легше потім працювати — так кажуть принаймні!

...О, яблуко! А я думаю, що за дивний запах тут останні кілька тижнів! І конспект мій! Невже я таки заводив його? О, тут ще переписка з Вікою. І малюночки. Ех, якого художника втрачає світ!..»

Ну, час вечеряти — і до Віті. Подивимось матч, а потім ще й повчимося разом!»

День п'ятий. «Ну і лінвий той Вітя! Я так і не вмовив його хоч трохи почитати!

...Хоч сьогодні нормально повчуся. Останній день таки. Щось переживати починаю. Ніби й не так багато того конспекту, але все ж є що готувати! І питань нема... Забув учора у Віті. Е, так почитаю! Тема 1...»

...Щось я знов голодний. Правду вчені кажуть: коли працюєш інтелектуально, це потребує більше енергії, ніж коли фізично!

...Тема 2, 3, 4...»

...Так, уже вечоріє, а я ще й половини не пройшов. Треба щось вигадувати. У «шара приїди» я не вірю. Потрібно куди серйозніше. Хм, у мене десь навушники до телефона були. Та й, у принципі, «ксерокси» зменшені можна поробити! І книжку візьму — раптом пощастить! А ще почитаю останні десять питань — точно гарантія успіху! І найважче якесь виберу. Викладач навіть здивується, що я таке знаю!

...О-о-о, «ксерокс» є. Зараз усе повірізаю, поскладаю! А Катруся обіцяла подиктувати відповіді, якщо раптом поганий білет витягну... Добре, що не стригся вже кілька місяців — буде куди навушник сховати. Ну і книжку на ніч під голову покладу — раптом таки щось перетече!..»

Судний час. «Повністю екіпірований: шпаргалки в кишенях, телефон заряджений, навушники на місці. Приїхав майже вчасно. У першу п'ятірку я й так би не хотів! А що, уже всі зайшли? Е-ге-гей!!! Ще я!..»

— Вибачте, що запізнився! Як без підготовки? Та я б хоч із думками зібрався! Дякую.

Так, тема 14. Відчував же, що її треба почитати. Гаразд, спробую знайти щось у кишені.

— Та то я звук на телефоні вимкнути!

Ну де ж ця тема??? Невже немає. Гаразд, телефоную Каті.

Що це зі зв'язком? Ніяк не з'єднує... Ну, давай!

— Ні, ще не готовий. Та нічого немає. Ні, у кишенях теж.

...Ну що за митний контроль? Я б навіть сказав: тоталітарний режим. Усе витрясли, забрали, вигнали... Навіть шансу не дали! Добре, хоч у Сибір не вислали. А я ж майже тиждень готувався, вчився! Увесь час присвятив цьому предмету! Ну і нехай! У мене попереду ще ціле літо — підготуюся і осінню обов'язково складу той іспит!

Марічка ЧЕРНИЧКО,
випускниця відділення журналістики.

СПОРТ

Іван ГОРВАТ: «Я ще ніколи так голосно не співав гімн України»

Про американський футбол молодь зазвичай дізнається з голлівудських фільмів. Там хлопці-красені хаотично бігають по полю, кидають м'яча і збивають один одного з ніг. Проте цей вид спорту стає дедалі популярнішим серед представників чоловічого роду в Україні, зокрема в Ужгороді. Цього місяця «Ужгородські лісоруби» гідно показали себе в битві з «Вінницькими вовками», виборовши золоту медаль у чемпіонаті країни. Після повернення команди додому я поспілкувалася з одним із її гравців, студентом 6 курсу медичного факультету Ужгородського національного університету Іваном ГОРВАТОМ.

— Які враження після зіграного матчу?

— Спочатку мені не вірилося. Коли почув фінальний свисток, то думав, що зараз розпочнеться друга половина гри. Але коли побачив, що всі кричать і знімають шоломи, то зрозумів — ось вона, перемога! Я особисто ще ніколи так голосно не співав гімн, коли піднімали прапор на честь переможців (усміхається). Це неймовірно відчуття.

— Що відчуваєш, тримаючи в руках медаль?

— Гордість. Гордість за команду й за те, що ми досягли бажаного результату. Є і якісь плани на майбутнє: хочеться наступного року знову виграти першу лігу, а якщо поповним склад хорошими гравцями, то й узяти призове місце у вищій лізі.

— Який момент фіналу найбільше запам'ятався?

— Перше у моїй кар'єрі перехоплення м'яча. Наша команда програла 0:8, і ми занепали духом. Коли я побачив, що м'яч летить поруч, то засумнівався, що саме варто робити. Зрештою, зловив його, побіг уперед, і команда вийшла в напад. Один кидок — і ми зрівняли рахунок. А ще запам'ятався фінальний свисток. Під час останнього розіграшу суперникової залишилося пройти 10 ярдів до залікової зони. Наш гравець перехопив м'яча за 2 секунди до свистка й просто вийшов за межі поля.

ДУМКИ ВГОЛОС

Я люблю його... І ти теж люби!

Знову воно закінчується... Ностальгія набуває дедалі більших обертів. Сонце ледь-ледь припікає, вітер дме й пронизує до найтоншої ниточки, а серце спотикається об струни смутку й водночас радості. Саме тепер кожен задумується над тим, що йому принесло літо, що ось-ось залишить по собі тільки назву.

Комусь воно подарувало відпочинок, комусь — додаткову працю, але спільними для всіх залишаються спогади. Вони поселяються в одному з найпотемніших куточків душі й час від часу виринають із новою життєдайною силою. Літо не залишає без подарунка жодного свого прихильника, вважається найкращою порою року майже для всіх жителів Землі. Адже, по-перше, годує нас смачненькими ягодами й фруктами. По-друге, ніжить личка яскравими й теплими променями сонця, пестить ранковим вітерцем, зігріває серце пташиним

— Часто є сумніви на полі?

— Дуже часто внутрішні, але вони зникають після першого контакту з гравцем. Виходиш на поле з якоюсь невпевненістю, мандражем, але коли тебе повалить на землю, починаєш грати на всі 100%: встаєш, падаєш, знову встаєш і перемагаєш.

— Як піднімаєте настрій у ході гри?

— Дуже допомагає впродовж усього матчу підтримка глядачів і черлідерів. А ще нещодавно в нас з'явилася кричалка: тренер каже: «Варош банда», а ми відповідаємо: «Гуцул пропаганда», після чого стає справді весело.

— Як давно ти граєш в американський футбол?

— Із 2010 року. Запросив мене друг, який потім покинув команду. Спочатку я 7 місяців просто займався з нею. Коли тренер побачив, що досягнув певних результатів, тоді мені видали форму, і цього ж року вже грав у чемпіонаті України.

— Чому саме цей вид спорту?

— Хотілося чогось, що може дати багато адреналіну. Американський футбол — це шоу, це феєрія. Людина, котра перший раз спостерігає за грою, бачить тільки хаос, нічого зрозумілого. Але якщо добре розібратися, то

кожен ідеально відпрацьовує будь-який епізод: хтось блокує, інший біжить, цей робить фейк, кватербек маневрує...

Американський футбол — командна гра, у якій усі повинні працювати. За результатами дій можна побачити, хто є хто, чи ти можеш щось зробити, чи ні. Коли бачиш, що людина робить набагато більше, ніж ти від неї очікував, то всередині все прокидається, кров закипає у жилах, і ти викладаєшся наповну.

— Багато змінилося від першого матчу?

— Першу свою гру ми програли. Команда була молода, бажання виграти — велике, але ще не було потрібної майстерності, інтуїтивної гри, навіть зладженості в колективі. Тепер, на мою думку, ми досягнули вагомих результатів: уже починаємо відчувати один одного на полі, грати й думати командою, переймаємося за неї й стараємося один заради одного. Також виросли як фізичні дані, так і морально-психологічні бажання гравців.

— Чи отримуєш травми під час гри?

— Це контактний вид спорту, тому іноді бувають синці, подрипини. Але нічого серйозного, тому що в нас хороша екіпіровка: шолом, капа, маска, наплічники, захист на куприк, стегна й коліна.

— Часто порушуєш правила?

— Ні. Найбільшим порушенням вважається фейсмакінг, коли гравець тримає супротивника за маску або удар після свистка. Останнього не було в мене, а ось одного разу, прориваючись під час гри, інстинктивно вхопив і потянув когось за маску. Спеціально стараюсь не порушувати. Буває фальстарт (коли гравець нападучи починає гру до снапа — вводу м'яча в гру), холдинг (незаконна затримка або захоплення суперника, котрий не володіє м'ячем), затримка (неправильний заслін), але ми намагаємося грати в чесну гру, щоб отримати чесні результати. Всі порушення присікаються на тренуваннях.

— Що для тебе означає це заняття?

— Американський футбол — командний вид спорту, у якому колективу ти іноді довіряєш навіть більше ніж самому собі, бо знаєш, що всі партнери — твої однодумці. Це заняття пробуджує відповідальність за інших, і твій вчинок впливає не тільки на твій результат, а й команди в цілому. Також американський футбол розвиває силу духу й загартовує характер людини в найекстремальніших ситуаціях.

Розмовляла Анна МАЛАХОВА,
студентка відділення журналістики.

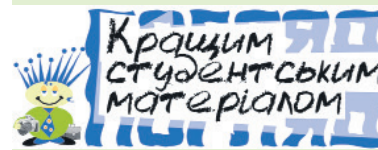

Темніють літні акварелі
Стихають вже пташині трелі,
Проміння сонця все ще гріє,
А небо хмуриться й зоріє,
Ще золотом укрились віти,
І літні квіти здали зітти,
Щоб вальс осінній
танцювати
Й відтак вдягнути зимові шати.

бо всі ми різні, у кожного свій особливий і неповторний характер. Але тільки-но на вулиці вщухає дощ — буря в людській душі теж стихає. Так ми заспокоюємося й повертаємося до звичного життя, веселого й прекрасного. Ми з природою — одне ціле, тому наш настрій перш за все залежить від неї.

Я люблю літній дощ, адже він теплий і недовготривалий. Хочеться, щоб чорні плями в житті були такими ж... Саме влітку ми відчуваємо себе на крилах щастя, воно — оазис здійснення найзаповітніших мрій, осередок кращих творинь і море спогадів. Любіть Його, цінують кожну мить життя, проведене разом із ним, бо воно неповторне, бо воно — Літо...

Мирoslava ГАРАЗДІЙ,
студентка відділення журналістики.

«Погляд» в № 6 (152)
визнано:

«Сворі в навчання, невгамовні у відпочинку» студенток відділення журналістики Е.ЗЕЛЕНЮК, В.ДЕЖИНОЇ, М.ГАРАЗДІЙ Вітаємо авторів!

ЖАРТОМА І ВСЕРІОЗ

Правила виживання в хімічній лабораторії

- Якщо ви відкоркували що-небудь — закупорте.
- Якщо в руках у вас рідке — не розлийте, порошок-подібне — не розсіпте, газоподібне — не випустіть назобні.
- Якщо ввімкнули — вимкніть; Якщо відкрили — закрийте; якщо розібрали — зберіть.
- Якщо ви не можете зібрати — покличете на допомогу умільця.
- Якщо ви не розбирали — не здумайте збирати.
- Якщо ви позичили щось — обов'язково поверніть.
- Якщо ви користуєтеся чимось — тримайте в чистоті й порядку.
- Якщо ви привели щось у безлад — відновіть статус-кво.
- Якщо ви зрушили що-небудь — поверніть на місце.
- Якщо ви хочете скористатися чим-небудь, що належить іншим, попросіть дозволу.
- Якщо ви не знаєте, як це діє, не чіпайте.
- Якщо вас це не стосується — не втручайтеся.
- Якщо ви не знаєте, як це робиться, відразу запитайте.
- Якщо ви не можете щось зрозуміти — почухайте в потилиці.
- Якщо все ж таки не зрозумієте, то й не намагайтеся.
- Якщо ви запально працюєте, постарайтеся, щоб у вас нічого не загорілося.
- Якщо у вас що-небудь вибухнуло, перевірте, чи залишилися живі.
- Якщо ви не засвоїли цих правил — не входьте в лабораторію.

Джерело: <http://ms.znate.ru>

Орган вченої ради Ужгородського національного університету.

Замовлення № 467.
Ціна — безкоштовно.

Виходить щомісяця, крім канікул. Номер підписано до друку: 28.08.13.

Засновник і видавець —
Ужгородський національний університет.
88003 м. Ужгород,
вул. Підгірна, 46.

Номер надруковано у видавництві «А-прінт», 46010 м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. тел.: (352)52-27-37, 0673501794
Наклад 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк.

Адреса редакції:
88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14
(центральный корпус, поруч з аудиторією М1). Тел.: 64-32-46.

Реєстраційне свідоцтво
ЗТ № 449/41 від 7.02.2008.

Головний редактор
В.Ю.Тарасюк

Дизайн: Л.Я.Поліха.
Набір: М.Б.Гараздій.
Коректура: А.В.Малахова.